TRACTATUS DE PURGATIONE

Proœmium.

RECTÈ Divinus Hippocrates, primus artis medicæ parens, et omnium quotquot antè ipsum fuerunt, Medicorũ facilè princeps, pronunciavit: Experimentum in medicina esse periculosum. 1. Aph. 1
Causam huius assertionis Galenus optimus Hip. interpres dicit esse materiæ dignitatem. Neque enim, inquit, Ibid.
lateres, lutum, ligna, lapides, tegulæ,
coria, artis medicæ, sicut aliarum artium, sunt materia: in quibus citra
cuiusquam damnũ quid possis multifariam experiri licet, & citra eam
materiam ad theorematum meditationem & confirmationem versari.
Quod in lignis fabri lignarii faciunt,
in coriis coriarij. Ligna enim & co-

rium si malè tractando deprauauerint, nullum inde cuiquam imminet periculum. In corpore autem humano ea tentare, quæ non sunt experientia comprobata, periculo non vacat: cum temerariæ experientiæ finis sit totius animantis internecio. Sed ut hoc verè de omni artis medicæ experientia dicitur: ita veriſſimè de purgatione. Nam si reliqua omnia prætereamus, & purgationẽ tantum cum Phlebotomia, quæ non minus, quam Purgatio magnũ auxiliũ censetur, conferamus, videmus, usum venæ sectionis longè tutiorem esse, usu purgationis, cum hæc, dum in motu est, regi nequeat; illa vero pro arbitrio medentis optimè gubernari possit. Quod enim, teste Gal. semel in ventriculũ assumtũ est medicamentum, quò minus omne assumtum sit, fieri non potest, sicuti nec hoc quidem, ut ubi plus, quã conveniat, iam purgatur homo, pars oblati auferatur. At in sanguinis missione summũ

lib. de curãd. rat. per sang. miss. cap. 11.

id

id bonum est, evacuationem cum velis, posse sistere, rursusq;, quo videatur tempore, sanguinem fluentem, nõ inhibere, quoad æger meliusculè habere videatur. De ingeniosissimo illo Averrhoë legimus, cum animadvertisset purgationẽ cum tanto periculo esse coniunctam, nec se posse ex animi sententia ἰδιοσυγκρασίας, id est, proprias ægrorum & medicamentorum naturas assequi, quod medicinã, cuius tamen erat peritissimus, exercere non sit ausus.

Cum itaque purgationi tantum subsit periculum, ut etiam summos in arte medica viros ab omni medendi usu absterrere potuerit: operę precium nos facturos arbitramur, si difficilimum hoc de purgatione argumentum, nostroquè guloso seculo cumprimis necessarium, secundum mentem Hippocratis & Galeni, aliorumquè optimorum authorum, nullum verborum affectantes ornatum, omnibusquè ambagibus declinatis, ipsum

Causa impulsiua huius tractationis.

ipsum solummodo nucleum attingentes, in theatro doctorum & rectè iudicantũ virorum proposuerimus, idque ita spectandũ exhibuerimus, ut quilibet huius perfectam cognitionem, quæ omnium maximè in præcavendis & propellendis morbis requiritur, absque mora & tædio sibi comparare possit.

Tractatus distributio.

Melioris verò doctrinæ gratiâ, hunc nostrum tractatum in tria capita dividemus: quorum

Primum aget, quid, & quotuplex sit purgatio, & an, ut cholagogum, phlegmagogum, & melanagogum, sic quoq; detur hæmagogum: præcipuè verò ostendet modum, quo medicamenta purgantia suum peculiarem attrahunt humorem.

Secundum docebit, an, quid, quantum, quando, per quem locum, & quomodo purgatio instituenda & usurpanda sit: ubi quoque, cum agetur de quantitate purgationis, doctrina de Dosi purgantium, cum sim-

simplicium, tum compositorũ obiter inseretur, moduſque monstrabitur, quo compositorum doſes facilè inveniri aut corrigi possint.

Tertium subiunget Regimen antè, in, & post purgationem.

CAPVT PRIMVM.

CUm ex iisdem constet definitio, ex quibus essentia rei constituitur, sitque definitio quædam cognitio: imò omnis cognitionis initium: rectè hunc tractatum nostrum ab ipsa definitione exordimur, ut, quid propriè Medicis sit Purgatio, intelligatur: præmissa tamen notatione Etymi, in quo non multa conquiremus, quæ per se patent: ut quod Purgatio à purgando, κάθαρσις à καθαίρω dicatur: τὸ δὲ ἐστι potius, quid revera sit purgatio, expendemus. Ea definitur à Gal. humorum qualitate molestorum evacuatio. Non puto autem

6. *Topi. cap. 2. Aristoteles.* 2. *post. analy. cap. 14.*

Notatio Nominis Purgatio quid 1. *aph. 2. & 2. aph* 17.